

[Ministeren for Handel, Industri og Søfart.] gettet ikke kan bære store Udgiftsforøgelser, at der maa gøres, hvad gøres kan for at holde igen paa Prisstigningen, og at Anstrengelserne i særlig Grad maa sættes ind, hvor det gælder de vigtige Livsfornödenheder.

Prisstigningen har været stor, beklagelig stor. Den Prisstigning, der har fundet Sted siden Krigens Udbrud, illustreres ved, at Pristalsbudgettets samlede Udgifter bortset fra Skatter og Kontingenter fra Juli 1939 til Oktober 1940 er steget med 35 pCt. Denne Stigning er i sig selv stor og virker særlig grelt, fordi den er sket saa hurtigt — jævnsides med den Hurtighed, hvormed Krigens Skarphed har udviklet sig. Nu er der om trent forløbet et Aar, siden Tilførselsforholdene skærpedes ved de mange Skibsforslis i December 1939, og den Situation, hvori vi i Dag staar, maa vel derfor nærmest sammenlignes med Situationen omkring 1. Februar 1918, et Aar efter den skærpede Undervandsbaadskrig i Februar 1917. I Februar 1918 var Pristalsbudgettets samlede Udgifter bortset fra Skatter og Kontingenter steget med 74 pCt. siden Krigens Begyndelse, altsaa med godt dobbelt saa meget, som Stigningen har udgjort i den forløbne Tid af den nuværende Verdenskrig; men Stigningens hurtige Forløb denne Gang har naturligvis gjort den særlig mærkbar.

Naar man vil forsøge at standse eller holde igen paa Prisstigningen, som alle gerne vil — det er jo dette, der ligger bag det meste af, hvad der er talt og skrevet om Priskontrolraadets Virksomhed —, maa man imidlertid gøre sig Hovedaarsagerne til den stedfundne Prisstigning klar, og i denne Henseende maa det i særlig Grad falde i Øjnene, at Prisstigningen i første Række falder paa to meget vigtige Omraader, nemlig paa Importvarerne, hvis Priser man under de foreliggende Forhold har haft ringe eller ingen Mulighed for at holde nede, og paa de hjemlige Landbrugsprodukter, hvis Priser er steget meget stærkt, delvis som Følge af de stigende Eksportpriser, som andre Landes Mangel paa de paagældende Varer har fremkaldt. Prisstigningen for disse to Varegrupper er naturligvis som Følge af deres ganske afgørende Betydning for hele vor Økonomi slaaet igennem paa talrige Omraader og har saaledes skabt en almindelig stærk Prisstigningstendens.

At Prisstigningen for Landbrugsvarer er blevet saa stærk — de fleste Forbrugere vil sikkert sige saa beklagelig stærk —, har sin naturlige Baggrund i, at Danmark forud for Krigen havde saa lave Fødevarerpriser,

som Tilfældet var. Dette maa give Basis for en væsentlig stærkere Prisstigning i en Situation som den foreliggende, end hvis vi allerede under normale Forhold havde haft Fødevarerpriser, der laa saa højt, at en yderligere Forhøjelse var produktionsmæssigt ubegrundet. At Prisstigningerne for Korn, Smør, Fedt, Flæsk, Kød m. v. maa falde tungt paa alle smaa Budgetter, er klart, men det bør ogsaa staa klart, at de for disse vigtige Omraader stedfundne Prisstigninger har haft deres ganske særlige Begrundelse — Begrundelsen være sig tilstrækkelig eller utilstrækkelig, derom kan forskellige Meninger have — og er sket, uden at Priskontrolraadet har haft Mulighed for at hindre dem.

Det samme gælder Prisstigningen paa de indførte Varer, specielt Kul og Koks, Metaller og mange andre for vor Samfundshusholdning livsvigtige Varer. Nævnes bør vel ogsaa i denne Forbindelse den navnlig som Følge af Landbrugerhervervets daværende Vanskeligheder ved Krigens Begyndelse foretagne Sænkning af Kronens Værdi.

Den Prislovgivning, vi har haft her i Landet, har været ret streng, vel nok strengere end under den tidligere Verdenskrig, og Prislovgivningen er blevet benyttet i det Omfang, Forholdene har gjort det tilraadeligt og muligt. Dette bør stadig ske, og en vis Styrkelse af Priskontrolraadets Effektivitet bør ogsaa, som Forholdene har udviklet sig, foretages, men man maa ikke derfor henfalde til den Tro, at dermed kan alle Prisstigninger hindres. Store og afgørende Varegrupper har, som nævnt, i det væsentlige hidtil været uden for Priskontrolraadets Indflydelse, og visse økonomiske Love kan, i alt Fald naar man ikke lever i et økonomisk afsondret Samfund, ikke vilkaarligt sættes ud af Kraft uden at standse Samfundsmaskineriet. Priskontrol maa, naar man i saa stort Omfang, som Tilfældet er for Danmark, er afhængig af Tilførsler, hvis Priser man ikke bestemmer, og naar man som hidtil i det væsentlige har holdt Landbrugspriserne uden for Priskontrolraadets Kontrol, nødvendigvis blive det sekundære. Om det imidlertid er rigtigt og muligt fortsat at give Landbrugsprodukterne en Særstilling i prismæssig Henseende, er et af de store Spørgsmaal, som vil være af afgørende Betydning for den fremtidige Prisudvikling her i Landet, og som Regeringen derfor snarest maa tage Stilling til.

Blandt de Varegrupper, der i første Række kommer i Betragtning i saa Henseende, er Fedtet. Ansvarer for, at der endnu ikke er fastsat Maksimalpriser paa Fedt,